

SORUMLULUK BİLİNCİ

Çocuklarınızın sosyal gelişimlerinin önemli bir parçası olan sorumluluk bilinci, çocuğunuz kendi kendine bir şeyleri yapabilmeye başladıktan hemen sonra gelişmeye başlar. Böylelikle sorumluluk sahibi bir birey olarak yetişmeleri için ilk adımlar yaşamının ilk yıllarında atılır. Bu adımları atarken çocuğunuza alan açmak, yapabildiklerini kendisinin yapmasına izin vermek sorumluluk bilincinin gelişmesinde ona yapabileceğiniz en büyük destek olacaktır. Zaman zaman “O daha çok küçük yapamaz” gibi düşüncelere sahip olsanız da çocuklar yaşının getirdiği gelişim özelliklerine göre çeşitli sorumluluklar alabilir.

Daha yaşamının ilk yıllarında olan ve etrafı yeni keşfedip öğrenen çocuklarınızda sorumluluk bilinci nasıl gelişir?

- 3 yaşındaki bir çocuk; kendi kendine ellerini yıkayabilir, kolay giyilip çıkarılabilen ayakkabısını giyip çıkarabilir, küçük ağır olmayan eşyaları taşıma konusunda ailesine yardım edebilir, çöpü çöp kutusuna atabilir, dağıttığı eşyaları toplayabilir, yardım ile dişlerini fırçalayabilir. Bu tip sorumluluklar verilebilir. Çocuğunuz her sorumluluğunu yerine getirdiğinde de çabasına yönelik olumlu geri bildirimlerle desteklenebilir. Böylece çocuğunuzun sorumluluk bilinci pekişmeye başlar.
- Daha sonra çocuğunuz 4 yaşına geldiğinde yeni gelişim özellikleri kazanmasıyla birlikte; kendi kendine giyinip soyunma, tuvaletini daha rahat bir şekilde kendi kendine yapma ve temizleme, masayı hazırlamaya yardım etme, çamaşırlarını kirli sepetine atma, hafif eşyaların yerleştirilmesine yardım etme, okula gitmeden önce çantasına koyacaklarını ailesiyle hazırlamak gibi yeni sorumlulukları olabilir.
- Önceki yaşlarında sahip olduğu sorumluluklara ek olarak; 5 yaşındaki bir çocuk artık çok rahatlıkla tamamen kendi giyinip soyunabilir, eşyalarını katlayıp kaldırabilir, ayakkabılarını giyip çıkarabilir, okula gitmeden çantasını kıyafetlerini hazırlayabilir, yemek yapılırken yardım edebilir, eşyaların taşınmasına yardımcı

olabilir, odasını kendi kendine toplayabilir, okuldan verilen bir ev ödevi veya görev varsa onu yapabilir. Böylelikle çocuğunuz ilkokulda onu bekleyen sorumluluklara hazır bir şekilde, sorumluluk bilinciyle ilkokula hazır hale gelir.

- Çocuğunuza bu sorumlulukları verirken; yapacağı şeyleri sürekli olarak hatırlatmak da onun kendi sorumluluklarını aklında tutmasını engelleyecek ve onun yerine düşünen biri olduğu için sorumluluk bilincini olumsuz yönde etkileyecektir.
- Zaman zaman çocuğunuzu korumak isterken aslında onun becerilerinin ve sorumluluk becerisinin gelişmesine engel olabilirsiniz. Bu nedenle çocuğunuza kendi işini yapmasına yönelik izin verirsiniz çocuğunuzun hem özgüveni hem de sorumluluk bilinci olumlu yönde artacaktır.
- Çocuğunuza gelişim dönemi özelliklerine göre sorumluluk vermek çok önemli bir noktadır, çünkü çocuğunuza yapamayacağı sorumluluklar verirsiniz hem motivasyonu, hem de kendine olan güveni olumsuz yönde etkilenecektir.
- Çocuklar çevreyi koruma bilinçlerinin de gelişmesi ile birlikte hem aile hem de okul tarafından desteklenerek; çevreye karşı sorumluluklarını da yerine getirebilirler.
- Çocuğunuzun kendine ait bir bitkisi olması, onu birlikte ekmeniz ve her gün sulama, ona bakma sorumluluğu vermeniz, sorumluluk bilincini yerleştirmedeki en güzel örneklerden biridir. Evde bir evcil hayvan varsa onun mamasını ve suyunu verme gibi görevler çocuğa verilerek sorumluluk bilinci daha da pekiştirilebilir.

Kaynakça:

- 1- Yavuzer, H. (2012). Çocuk Eğitimi El Kitabı, İstanbul: Remzi Kitabevi.